

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

25. november 2013

J.nr. 2676/1955-1011

Ref. MCR

KOMITÉSAG

Grund- og nærhedsnotat om forslag fra EU-kommissionen om forordning, der implementerer direktiv 2009/125/EF med hensyn til at fastlægge krav til transformere til el-transmission og eldistribution.

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt et forslag til forordning om energi- og miljøkrav til transformere, der anvendes i elnettet eller i industrielle installationer (komitésag). Forslaget er et led i ud-møntningen af ecodesigndirektivet, som er et rammedirektiv, der har til formål at reducere energirelaterede produkters miljøpåvirkning og nedbringe deres energiforbrug. Forslaget forventes sat til afstemning i en komité efter forskriftprocedure med kontrol den 13. december 2013. Forslaget stiller krav til transformeres energieffektivitet. Forslaget vurderes at have neutrale energi- og klimamæssige konsekvenser. Forslaget medfører begrænsede merudgifter for staten, vurderes at have neutrale samfundsøkonomiske konsekvenser og forventes ikke at udgøre en væsentlig ekstrabyrde for erhvervslivet. Regeringen er generelt positiv overfor Kommissionens forslag og agter derfor at stemme for forslaget.

2. Baggrund

EU-Kommissionen har den 8. november 2013 fremsendt et forslag til kommissionsforordning om krav til transformere, som markedsføres for første gang på det indre marked.

Forordningen stiller krav til transformeres maksimale belastningstab, når de omsætter vekselstrøm ved én spænding og strømstyrke, til vekselstrøm ved en anden spænding og strømstyrke, samt deres maksimale tomgangstab, når de ikke belastes. Forslaget omfatter krav til hhv. små, mellemstore og store transformere. De omfattede transformere anvendes til transmission eller distribution af el i elnettet eller i industrielle installationer.

Forslaget forventes at blive sat til afstemning i den regulerende komité for energieffektivitet den 13. december 2013.

Hjemmelsgrundlag

Forordningen har hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EC af 21. oktober 2009 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter (ecodesigndirektivet), specielt artikel 15. Ecodesigndirektivet er baseret på Trakta-

tens artikel 114 (indre marked). Forordningen er et led i rækken af gennemførelsesforanstaltninger under dette direktiv.

Forslaget behandles i en komité efter forskriftproceduren med kontrol jf. bestemmelserne i artikel 5a stk. 1-4 og art. 7 i afgørelse 1999/468/EF. Vedtagelse af forslaget i den regulerende komite for energieffektivitet kræver kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Forslaget har til formål at begrænse EU's energiforbrug til transmission og distribution af el i EU. Kommissionen anfører i forslaget, at tab i disse transformere er opgjort til 93,4 TWh per år i EU i 2008. Det omkostningseffektive besparelspotentiale for energieffektiviseringer er opgjort til 16,2 TWh per år.

Forslaget omfatter transformere med en minimumseffekt på 1 kVA, der anvendes til transmission og distribution i elnettet eller i industrielle installationer, og hvor der anvendes 50 Hz. Forslaget undtager en række transformere, bl.a. omfatter det ikke transformere, der er specielt designet til offshore-installationer, mobile nødinstallationer eller store eltransformere, hvor det kan dokumenteres, at der til den specifikke installation ikke er et teknisk alternativ, eller hvor den foreslåede minimumseffektivitet ikke kan opnås uden uforholdsmæssigt store omkostninger.

Kommissionen påpeger i forslaget, at de foreslåede minimumskrav kan opfyldes ved, at producenterne anvender eksisterende teknologi med nogen tilretning af deres eksisterende produktionsanlæg.

Forslagets krav

For mellemstore transformere stiller forordningsforslaget krav til minimum energieffektivitet eller minimum energimæssig ydeevne afhængig af deres effekt (kVA). For store transformere er der udelukkende krav til deres minimumseffektivitet (PEI indeks).

Derudover foreslås krav om, at producenterne skal levere produktinformation for små, mellemstore og store transformere. Informationen skal bl.a. indeholde oplysninger om transformereffekt, belastningstab, tomgangstab og effekt af et eventuelt påkrævet kølesystem ved tomgang samt transformereffektivitet.

Kravene indføres i to trin. Det første trin får virkning fra 1. juli 2015, hvilket er et år efter den forventede ikrafttræden. For at give producenterne mulighed for at tilpasse deres produkter til kravene træder andet trin i kraft den 1. juli 2021, hvor kravene til minimum ydeevne og minimum energieffektivitet strammes.

Målinger og beregninger

Kommissionens forslag bygger på, at målinger og beregninger af de relevante produktparametre skal ske i henhold til en beskrevet overgangsmetode samt et beregningsværktøj, indtil en harmoniseret standard er på plads.

Revision

Forslaget indeholder en revisionsbestemmelse. Det foreslås, at Kommissionen senest 3 år efter de første trin har fået virkning (formentligt 1. juli 2018) skal vurdere forordningen, bl.a. med henblik på at vurdere de på det tidspunkt gældende krav og eventuel fastsættelse af yderligere krav.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der forelægges ingen udtalelser fra Europa-Parlamentet. Parlamentet vil i overensstemmelse med den valgte komité-procedure have mulighed for at udtale sig, efter at komitéen har stemt om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Forslaget til forordning er et led i udfyldelsen af ecodesigndirektivet og stiller krav til den type af produkter, der er omfattet af forslagens definitioner.

Kommissionen anfører i sin motivering af forslaget, at hvis de enkelte medlemslande fastsætter nationale krav til de pågældende produkter, vil der være risiko for forskelligartede nationale bestemmelser og procedurer, som ikke stemmer overens på tværs af landegrænserne i EU. Dette vil resultere i barrierer for varernes fri bevægelighed inden for EU og unødige omkostninger for erhvervslivet. Sådanne regler må derfor have det samme indhold i EU. I overensstemmelse med nærhedsprincippet bør tiltag inden for området derfor gennemføres på fællesskabsniveau.

6. Gældende dansk ret

Der er ingen regler i dansk lovgivning, der regulerer dette område. Dog er der i Danmark tradition for, at det ved indkøb af transformere til elsystemet vurderes, hvordan forholdet er mellem investeringsomkostninger og besparelser (tabsoptimering). Reelt fører denne tilgang til, at der indkøbes transformere med høj effektivitet.

Forslaget til forordning vil, hvis den vedtages i ovennævnte komité, samt af Rådet og Europaparlamentet, være direkte gældende i Danmark og skal ikke implementeres i dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget vil på statsligt niveau medføre øgede omkostninger til markedsovervågning og -kontrol mv. Merudgifter som følge af forslaget vil blive holdt inden for Klima-, Energi- og Bygningsministeriets ramme.

Forslagets forventes at have marginal påvirkning af energiforbruget grundet den danske tilgang til indkøb af transformere, som beskrevet under gældende dansk ret, hvorfor det ikke påvirker det danske afgiftsprodukt.

Forslaget medfører ikke administrative eller økonomiske omkostninger for regioner og kommuner.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Energistyrelsen er ikke bekendt med danske producenter af de omfattede transformere. Danske virksomheder, der måtte berøres af forslaget, vil ligesom øvrige producenter af transformere i Europa formentlig skulle igangsætte et udviklingsarbejde for at kunne nå de opstillede mål i trin 2.

Potentielt vil forslaget kunne medføre højere omkostninger til indkøb af transformere i elforsyningen, men hidtidig praksis, jf. afsnittet om gældende dansk ret, betyder, at det ikke forventes i nævneværdig grad.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Producenter af produkter, der er omfattet af dette forslag skal dokumentere, at deres produkter overholder forslagets bestemmelser. Kommissionen vurderer, at producenter af de omfattede produkter allerede i stort omfang tester og dokumenterer produkterne forud for levering. Forordningen forventes derfor ikke at udgøre en væsentlig ekstra byrde i forhold til de dokumentations- og informationskrav, som producenter allerede er omfattede af, og de dokumentationskrav, som de med de nuværende nationale regler møder i andre EU-lande.

Konsekvenser for miljø og beskyttelsesniveau

Den danske tilgang til indkøb af transformere betyder, at transformere i det kollektive elnet har høj effektivitet. Det er derfor forventningen, at forordningen kun marginalt giver øgede besparelser ved fremtidige indkøb. Hvordan det ser ud for transformere i fremstillingsindustrien vides ikke.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

På baggrund af den eksisterende danske tilgang til indkøb af transformere til elnettet og vurderingen af de administrative konsekvenser forventes de samfundsøkonomiske konsekvenser af forslaget at være neutrale.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Klima-, Energi- og Bygningspolitik med frist den 22. november. Der er indkommet høringssvar fra Tekniq, Dansk Fjernvarme, Energinet.dk, Dansk Energi og 3F:

Dansk Energi mener, at forslaget delvis tager højde for en ny type transformere med indbyggede apparater til spændingsregulering, men Dansk Energi er bekymret for, om kravene fra 2021 til denne type produkter er for skrappe. Kravene vil med dagens teknologi medføre dyre transformere, som endvidere har større dimensioner, øget vægt og støjer mere, og derfor kan føre til ekstra anlægsomkostninger ved transformerudskiftninger i eksisterende transformerstationer. Dansk Energi påpeger derfor, at den foreslåede vurdering af kravene 3 år efter ikrafttræden (formentlig i 2018) bør indeholde en ordentlig økonomisk analyse, som medtager alle omkostninger, også dem der ikke direkte har med transformeren at gøre.

Energinet.dk påpeger, at forslagets informationskrav og beregning af minimumseffekten (PEI) refererer til effekten af et eventuelt påkrævet kølesystem ved tomgang. Energinet.dk foreslår, at det i stedet for kommer til at referere til effekten af et eventuelt påkrævet kølesystem ved 50 pct. dellast, da det vil give en mere reelt billede af køleudrustningens effektforbrug, som kan være meget stort ved nogle køleformer.

3F støtter forslaget, og tilkendegiver, at det skal sikres, at der ikke er smuthuller.

Tekniq og Dansk Fjernvarme havde ingen kommentarer til forslaget.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det vurderes, at der er principiel opbakning til de krav, som Kommissionen foreslår. Der er pt. ingen lande, der officielt har tilkendegivet deres holdninger til det konkrete forslag.

Det forventes dog, at der på mødet i den regulerende komité for energieffektivitet vil blive fremlagt synspunkter om, at kravene ikke altid vil være økonomisk fordelagtige for købere af transformere, idet elbranchen tidligere har været ude med dette synspunkt. Dog er der meget der tyder på, at transformere på det europæiske marked har en lavere effektivitet end transformere på det bredere internationale marked.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt positiv overfor Kommissionens forslag, fordi det i EU som helhed medfører energi- og CO₂-besparelser.

Det vurderes dog, at de undtagelser, der er beskrevet i afsnittet om formål og indhold, eventuelt kan skabe et smuthul i lovgivningen og endvidere kan være svære at administrere i praksis. Danmark vil derfor søge at få klarhed over, om der reelt skabes et hul i lovgivningen ved at undtage specifikke installationer, og hvordan producenterne eventuelt skal administrere undtagelsen. Hvis der er tale om et hul, vil Danmark arbejde for at begrænse hullet.

Danmark vil søge at få ind i forslaget, at producenterne skal oplyse effekten af et eventuelt påkrævet kølesystem ved 50 pct. delast, da det vil give et mere reelt billede af køleudrustningens effektforbrug.

Endvidere vil Danmark over for kommissionen påpege nødvendigheden af, at kommissionens vurdering (formentlig i 2018) af kravene til energieffektivitet i trin 2, sker på et grundlag, hvor alle omkostninger medtages.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.